

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

19 iunie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte - Toma Nadejda

Judecători - Cobzac Elena, Timofti Vladimir, Alerguș Constantin și Țurcan Anatolie

judecând fără citarea părților, recursul ordinar, declarat de procurorul în procuratura de Circumscripție Chișinău, Sâli Radu, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 noiembrie 2017, în cauza penală privindu-l pe

Florea Andrei xxxx, născut la xxxxxx, domiciliat mun. Chișinău, or. Xxxx str. xxxxxx nr. x, ap.xx9.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 05.04.2017 – 28.06.2017 (prima instanță);
2. 24.08.2017 – 28.11.2017 (instanța de apel);
3. 03.05.2018 – 19.06.2018 (instanța de recurs ordinar);

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 28 iunie 2017, Florea Andrei a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal și în baza acestei legi cu aplicarea art. 364/1 Cod procedură penală i s-a stabilit pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 448 (patru sute patruzeci și opt) unități convenționale ceea ce constituie suma de 22 400,00 (douăzeci și două mii patru sute) lei, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 (unu) an.

A fost respinsă solicitarea procurorului privind încasarea din contul inculpatului Florea Andrei a cheltuielilor judiciare în mărime de 57,00 (cincizeci și șapte) lei suportate în legătură cu efectuarea expertizei medico-legale.

Corpul delict CD-R cu imagini video din 04 decembrie 2016 în care este fixat momentul producerii accidentului rutier se păstrează în continuare la materialele cauzei penale.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, Florea Andrei la data de 04.12.2016, aproximativ la orele 09:20, aflându-se la volanul automobilului de model „Volvo V40”, aflat la evidență în Republica Lituania, cu numere de înmatriculare xxxxxx, se deplasa în mun. Chișinău pe str. Bulgară din direcția str. Alessandro Bernardazzi spre str. Mihail Kogălniceanu. În timpul deplasării pe drumul fără prioritate, ajungând la intersecția str. Bulgară-Mihail Kogălniceanu cu semnificație neechivalentă, conducătorul auto Florea Andrei n-a manifestat atenție sporită la trafic, n-a ținut permanent seama de împrejurări, n-a luat în considerație starea de lucruri în traficul rutier ce reflectă gradul de protecție a participanților la el împotriva accidentelor

și consecințelor acestora, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, prin ce a încălcat prevederile art. 59 alin. (2) din Regulamentul circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.357 din 13.05.2009, conform căroră „La intersecția drumurilor cu semnificație neechivalentă, conducătorul mijlocului de transport care se deplasează pe drumul fără prioritate, trebuie să cedeze trecerea vehiculelor ce se apropie de intersecție pe drumul cu prioritate”, cerințele art. 3 din Regulamentul circulației rutiere potrivit căroră „Participanții la trafic sunt obligați să respecte regulile de circulație, semnificația mijloacelor de semnalizare rutieră, semnalele și indicațiile agentului de circulație, condițiile tehnice ale prezentului Regulament și prin acțiunile lor să nu cauzeze prejudicii altor participanți la trafic, să nu-i expună pericolului, precum și să nu creeze neîntemeiat obstacole circulației care ar depăși pe acele care sunt provocate de circumstanțe iminente”, cerințele art. 4 din Regulamentul circulației rutiere, potrivit căroră „Orice participant la trafic care respectă prezentul Regulament este în drept să conteze pe faptul că și ceilalți participanți la trafic execută cerințele acestuia”, cerințele art. 45 alin. (1) din Regulamentul circulației rutiere, potrivit căroră „Conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) condițiile rutiere” și cerințele art. 22 alin. (4) din Legea nr. 131-XVI din 07.06.2007 privind siguranța traficului rutier, potrivit căruia „participanții la trafic sunt obligați să manifeste un comportament care să asigure fluenta și siguranța traficului, să nu pericliteze siguranța unor alți participanți la trafic” și prin urmare intrând în intersecție nu a cedat trecerea automobilului de model „Opel Corsa” cu număr de înmatriculare xxxxx, condus de cet. Pavlov Victor, care a intrat în intersecția menționată pe drumul cu prioritate și se deplasa regulamentar pe str. Mihail Kogălniceanu din direcția str. Armenească spre str. Ismail. În continuare conducătorul auto Pavlov Victor pentru a evita tamponarea în automobilul de model „Volvo V40” a virat spre stânga ciocnindu-se în obstacol (copac).

În rezultatul accidentului de circulație, automobilul de model „Opel Corsa” cu număr de înmatriculare xxxxxx a fost deteriorat considerabil, iar șoferului Pavlov Victor, i-au fost cauzate vătămări corporale medii, manifestate prin luxație a articulației coxo-femurală pe dreapta, confirmat prin raportul de expertiză medico - legală nr. 357/D din 23 februarie 2017.

3. Sentința menționată a fost atacată *cu apel* de către procurorul în procuratura municipiului Chișinău (oficiul Principal) Ciobanu Valentina și avocatul Ponici Ivan, în numele inculpatului.

3.1 În susținerea apelului declarat procurorul a invocat, că deși instanța de judecată, a dat aprecierea corectă circumstanțelor de fapt a cauzei și l-a condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, totuși, aceasta nu a ținut cont de faptul că la stabilirea pedepsei este necesar de a lua în considerație criteriile de individualizare a pedepsei, prevăzute de art. 75 Cod penal... instanța de judecată, la stabilirea pedepsei inculpatului, în baza art. 264 alin. (1) Cod penal nu a ținut cont de prevederile art. 64 alin.(3) Cod penal. De asemenea instanța de judecată urma să încaseze cheltuielile de judecată din contul condamnatului. Potrivit art. 227 alin. (1) Cod procedură penală și art. 229 Cod procedură penală... Urmărirea și judecarea unei cauze penale ocazională

efectuarea de cheltuieli pentru întocmirea și transmiterea actelor de procedura, pentru administrarea probelor și conservarea mijloacelor materiale de probă, cu retribuirea apărătorilor, precum și cu orice alte cheltuieli necesare normalei desfășurări a procesului penal. În cheltuielile ocazionate de administrarea probelor se includ și sumele pentru retribuirea cuvenită experților și interpreților pentru serviciul care l-au adus justiției. Spre deosebire de procesul civil, unde sumele necesare acestor cheltuieli sânt avansate de către reclamant, prin plata taxei de timbru, la introducerea acțiunii, în cauzele penale, în care activitatea judiciară se desfășoară din oficiu, sumele necesare cheltuielilor de urmărire sau de judecată sânt avansate, de regulă, de stat, prin organul judiciar în fața căruia se află cauza penală. Efectuarea cheltuielilor judiciare într-o cauză penală este provocată de săvârșirea unei infracțiuni, care impune desfășurarea urmăririi și a judecării cauzei pentru aplicarea legii penale celui ce a comis-o; ca urmare, cheltuielile judiciare sânt imputabile inculpatului condamnat pentru săvârșirea infracțiunii, temeiul juridic fiind vinovăția sa infracțională, deoarece fără săvârșirea infracțiunii astfel de cheltuieli nu s-ar fi efectuat...”

A solicitat procurorul casarea parțială a sentinței Judecătoriei mun. Chișinău, sediul Centru din 22.06.2017 pe cauza penală de învinuire a lui Florea Andrei în comiterea infracțiunii prevăzute de art.264 alin. (1) Cod penal, din motivele expuse în partea descriptivă a apelului. Pronunțarea unei hotărâri noi potrivit modului stabilit pentru prima instanță, recunoscându-l pe Florea Andrei culpabil de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, a-i stabili pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 500 u. c. A încasa din contul inculpatului în beneficiul statului cu titlu de cheltuieli judiciare suma de 57 lei pentru efectuarea expertizei medico-legale în privința părții vătămate Florea Andrei.

3.2 În susținerea apelului, avocatul Ponici I. a invocat că la stabilirea pedepsei, instanțele de fond nu au ținut cont de faptul că legiuitorul prin Legea nr. 45 din 21.04.2005 (Monitorul Oficial 2005 nr. 69-70 din 13.05.2005) la art. 264 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18.04.2002 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 128-129, art. 1012), cu modificările ulterioare, alin. (1) s-a modificat, iar apărarea ține necesar de a menționa că legiuitorul a prevăzut că pedeapsa complementară facultativă a privării de dreptul de a conduce mijloace de transport poate fi aplicată doar în situația în care instanța aplică pedeapsa principală cu închisoare, în celelalte cazuri, respectiv când se stabilește pedeapsa cu amenda sau cu muncă neremunerată în folosul comunității, pedeapsa facultativă nu este prevăzută de lege. Aceasta a fost voința legiuitorului ce rezultă și din aspectul comparativ al sancțiunii art. 264 alin. (1) Cod penal până la modificările efectuate, conform căreia prevedea ca pedeapsă amenda în mărime de până la 300 unități convenționale sau munca neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 ore, sau închisoarea de până la 3 ani în toate cazurile cu (sau fără) privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 2 ani. Acest fapt reiese și din sancțiunea art. 264 alin. (2) Cod penal, în care legiuitorul expres prevede că fapta se sancționează cu amendă în mărime de la 600 la 1000 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore sau cu închisoare de până la 4 ani, în toate cazurile cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de la 3 ani la 5 ani...”

În apel a solicitat avocatul Ponici I. casarea parțială a sentinței Judecătorei Chișinău (sediul Centru) din 28 Iunie 2017, rejudecarea cauzei cu adoptarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie anulată pedeapsa complementară.”

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 noiembrie 2017, au fost admise apelurile declarate de avocatul Ponici Ivan, în numele inculpatului și de procurorul în procuratura municipiului Chișinău (oficiul Principal) Ciobanu Valentina, casată sentința Judecătorei Chișinău (sediul Centru) din 28 iunie 2017, parțial, în partea pedepsei și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, în partea respectivă:

Florea Andrei, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de articolul 264 alin. (1) Cod penal, prin aplicarea prevederilor articolului 364/1 alin. (8) Cod de procedură penală, a fost pedepsit cu amendă în mărime de 487 (patru sute optzeci și șapte) unități convenționale, ceea ce constituie 24 350 (douăzeci și patru mii trei sute cincizeci) lei.

În rest prevederile sentinței au fost menținute.

4.1 În motivarea soluției adoptate, instanța de apel, a constatat că, este corectă calificarea infracțiunii prin determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de inculpat și semnele componentei de infracțiune prevăzute la articolul 264 alin. (1) Cod penal: încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale.

Totodată, instanța de apel a menționat că, prima instanță n-a acordat deplină eficiență prevederilor articolelor 7, 61, 64 și 75 Cod penal, cât și celor ale articolului 364/1 alin. (8) Cod de procedură penală. Analizând conținutul sentinței, se observă că amenda aplicată inculpatului în mărime de 448 unități convenționale nu se încadrează în limitele legii. Or, potrivit sancțiunii articolului 264 alin. (1) Cod penal, limita maximă a pedepsei cu amendă este de 650 unități convenționale care, raportată la prevederile articolului 364/1 alin. (8) Cod de procedură penală, constituie 487,5 unități convenționale și nu - 448 unități convenționale, după cum este indicat în sentință.

Totodată, instanța de apel a menționat că, prima instanță incorect a aplicat inculpatului pedeapsa complementară – privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 (unu) an, dat fiind că în cazul în care se aplică pedeapsa cu amendă, sancțiunea articolului 264 alin. (1) Cod penal nu prevede și aplicarea pedepsei complementare.

Instanța de apel a considerat corectă soluția primei instanțe la capitolul respingerii demersul procurorului cu privire la plata cheltuielilor judiciare de către inculpat în mărime de 57 lei.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată, la data de 24 ianuarie 2018, cu *recurs ordinar* de procurorul în procuratura de Circumscripție Chișinău – Sâli Radu, indicând temeiul art. 427 alin. 1) pct. 6), 10) Cod procedură penală, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea parțială a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 noiembrie 2017, în partea ce ține de aplicarea pedepsei și neîncasarea cheltuielilor de judecată, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, într-un alt complet de judecată.

În motivarea cererii de recurs recurentul a indicat că deși inculpatul a acceptat examinarea cauzei în procedură simplificată, în condițiile art. 364/1 alin. (8) Cod penal, acesta urma să beneficieze de o reducere a limitelor de pedeapsă, totuși limita minimă de pedeapsă stabilită inculpatului, nu putea fi mai mică decât limita generală de 500 unități convenționale, raportată la art. 64 alin. (3) Cod penal.

Totodată, indică acuzarea că, soluția instanței de apel, prin care a fost respins apelul procurorului referitor la neîncasarea cheltuielilor de judecată, suportate în legătură efectuarea expertizei medico-legale a părții vătămate, în sumă de 57 lei contravine normelor procesual penale în vigoare.

6. Judecând recursul ordinar declarat în termen, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform art. 424 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art.427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În conformitate cu art. 427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, reieșind din temeiurile stipulate de acest articol, iar potrivit pct. 6) și 10) al normei vizate, aceste temeiuri de casare pot fi aplicate când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, ori au fost aplicate pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Din conținutul recursului rezultă că partea acuzării este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de fond, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului Florea A., și critică decizia instanței de apel, în partea ce ține de stabilirea pedepsei inculpatului și a cheltuielilor judiciare pentru efectuarea expertizei.

Colegiul penal lărgit, verificând legalitatea deciziei instanței de apel sub acest aspect, constată că instanța, la examinarea apelurilor în partea stabilirii pedepsei, nu a respectat întru totul prevederile art. 414 alin.(1), 417 alin.(1) pct. 8) Cod de procedură penală.

Astfel, instanța de recurs reține că, prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 28 iunie 2017, Florea Andrei a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal și în baza acestei legi cu aplicarea art. 364/1 Cod procedură penală i s-a numit pedeapsa sub formă de amendă în mărime

de 448 (patru sute patruzeci și opt) unități convenționale ceea ce constituie suma de 22 400,00 (douăzeci și două mii patru sute) lei, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 (unu) an.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 noiembrie 2017, au fost admise apelurile, casată sentința, parțial, în partea pedepsei și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, în partea respectivă:

Florea Andrei, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de articolul 264 alin. (1) Cod penal, prin aplicarea prevederilor articolului 364/1 alin. (8) Cod de procedură penală, a fost pedepsit cu amendă în mărime de 487 (patru sute optzeci și șapte) unități convenționale, ceea ce constituie 24 350 (douăzeci și patru mii trei sute cincizeci) lei

Instanța de apel a admis apelurile, invocând că prima instanță n-a acordat deplină eficiență prevederilor articolelor 7, 61, 64 și 75 Cod penal, cât și celor ale articolului 364/1 alin. (8) Cod de procedură penală. Or, potrivit sancțiunii articolului 264 alin. (1) Cod penal, limita maximă a pedepsei cu amendă este de 650 unități convenționale care, raportată la prevederile articolului 364/1 alin. (8) Cod de procedură penal, constituie 487,5 unități convenționale și nu - 448 unități convenționale, după cum este indicat în sentință.

Astfel, Colegiul penal lărgit consideră că, la examinarea apelului, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra motivului invocat de către procuror și nu a dat deplină eficiență prevederilor art. 64 alin. 3) Cod penal (în red. Legii nr. 207 din 29.07.2016, în vigoare din 07.11.2016), nemotivându-și soluția în acest sens.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit menționează că, la cazul din speța dată se reține că, deși cauza penală a fost examinată în procedură simplificată, iar în condițiile art. 364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, inculpatul urma să beneficieze de o reducere a limitelor de pedeapsă, totuși limita minimă de pedeapsă stabilită inculpatului, nu putea fi mai mică decât limita generală de 500 unități convenționale de amendă, raportată la art. 64 alin. (3) Cod penal, potrivit modificărilor operate în Codul penal prin Legea nr. 207 din 29.07.2016, prin care textul „de la 150” a fost substituit cu textul „de la 500”. Prin urmare, instanța de apel nu a ținut cont de aceste prevederi ale legii, astfel, argumentele procurorului în această parte sunt întemeiate și urmează a fi admise, or acesta se încadrează în prevederile art. 427 alin. (1) pct.6) și 10) Cod de procedură penală.

În ce privește pedeapsa complementară – privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 (unu) an, Colegiul penal lărgit reține corectă constatarea instanței de apel precum că instanța de fond incorect a aplicat inculpatului pedeapsa complementară. Or, în cazul în care, inculpatului i se aplică pedeapsa cu amendă, sancțiunea articolului 264 alin. (1) Cod penal nu prevede și aplicarea pedepsei complementare.

Totodată, Colegiul penal lărgit consideră nefondată critica adusă de procuror hotărârilor contestate, considerând corectă și legală soluția instanțelor cu privire la respingerea solicitării procurorului de încasare a cheltuielilor judiciare.

La acest capitol, Colegiul penal lărgit reține, că potrivit art. 227 alin.(1) și (3) și 229 alin.(1) Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, care se plătesc din

sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

La caz, urmează a ține cont, că cheltuielile pentru efectuarea expertizei medico-legale nr. 357/D din 23 februarie 2017 în privința părții vătămate Pavlov Victor în mărime de 57 lei, sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale întru acumularea probatoriului necesar și că acestea sunt trecute, de fapt, în contul statului și nu urmează a fi puse pe seama inculpatei, or, aceste acțiuni țin de activitatea organului de urmărire penală, care are un rol activ în procesul de depistare a diferitor circumstanțe care dovedesc infracțiunea și identifică făptuitorul, pentru aducerea învinuirii de stat. Trecerea cheltuielilor judiciare în procesul penal în contul statului își are temeiul în necesitatea desfășurării procesului penal din oficiu, pentru ca nici un infractor să nu rămână nepedepsit. Or, într-o situație contrară, acest principiu nu-și mai are valoarea.

Potrivit art. 435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs admite recursul, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, dacă nu se agravează situația condamnatului, sau, după caz, dispune rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În aceste circumstanțe, Colegiul penal lărgit conchide că recursul declarat de către procuror este întemeiat în partea în care critică hotărârile judecătorești în latura stabilirii pedepsei lui Florea Andrei, motiv pentru care urmează a fi admis, casată decizia instanței de apel în această parte, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel.

În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sâli Radu, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 noiembrie 2017, în cauza penală privindu-l pe *Florea Andrei xxxxxx* în partea stabilirii pedepsei principale, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

În rest, prevederile hotărârii contestate se mențin.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată integral la **06 iulie 2018**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecătorii

Cobzac Elena

Timofti Vladimir

Alerguș Constantin

Țurcan Anatolie